

[Petra Petersen.]

dengang ikke var gået med til en nedskæring af skolebespisningen.

Forholdene er blevet dårligere; det er de på grund af stigende udgifter, skatter, kontingentforhøjelser, nedskæringer af sociale ydelser — det gælder også den nedskæring, som vi kan takke socialministeren for, nemlig af tilskud til medicinudgifter, som rammer familier med børn meget hårdt — og selvfølgelig de stadig stigende udgifter på fødevarer. Dertil kommer, at vi siden har fået en meget stor skare af arbejdsledige familieforsørgere; blandt disse er der også mange enlige mødre, og deres kår er på alle områder ringere end de, den øvrige del af befolkningen lever under. De understøttelser, der gives til de arbejdsløse, er af en sådan art, at en familie ikke kan leve af dem. Det er ganske umuligt for en familie, i hvilken forsørgeren er arbejdsløs, at spise det, man kalder almindelig daglig mad. En meget stor del af disse familier lever for tiden af rugbrød, kartofler og vandgrød, og de ser aldrig kød. De får hverken kalorier eller vitaminer nok.

Det er ikke så længe siden, jeg en eftermiddag sad hos en sådan familie, hvis eneste indtægt var mandens arbejdsløshedsunderstøttelse. Jeg talte med konen om, hvad de fik at spise. Manden klagede over, at kosten var for ensformig, han savnede kød og grønsager. Her i denne familie var al luksus forlængst strøget, det gjaldt også f. eks. tobak, men i dybeste alvor sagde konen: jeg synes også, en mand burde spise noget mindre, når han er arbejdsløs, for jeg kan ikke længere skaffe maden, og børnene halvulter. I en sådan familie og forøvrigt i mange andre, selv dér, hvor manden har arbejde, kan det tit være vanskeligt at give børnene en madpakke med i skole. Og dér, hvor det er lykkedes at skaffe de nødvendige kalorier, skaffer man sjældent vitaminerne. Efter at medicinen er taget fra sygekassemedlemmerne, er der i dag tusinder af børn, der ikke længere får det tilskud af levertran, som er så nødvendigt i den solfattige tid. Der tales om skrives så meget om den danske fedme, og Lundbergs teorier o. s. v., og hvor den danske fedme ikke tilskrives vellevned — det hænder jo, men ikke i arbejderkredse —, må den i langt de fleste tilfælde tilskrives forkerte spisevaner. Her er det, at skolebespisningen har sin meget store værdi.

Den del af befolkningen, der ikke har midler til at købe de mange dyre fødemidler, men som må nøjes med fyld, får ikke det rigtige vitamintilskud — det viser statistiken. Mens hver indbygger i Danmark i gennemsnit i 1939 fik 5 200 A-vitaminenheder pr. dag, var vi i 1951 nede på 4 300. Men også kalorieforbruget er nedsat. I 1939 var kalorieforbruget pr. dag pr. indbygger i gennemsnit 3 475. I 1951 var det nede på 3 175. Det viser os, at på trods af en betydelig stigning både i industri- og landbrugsproduktion, som burde betyde bedre levevilkår, får befolkningen ikke alene mindre mad, men også dårligere mad. Det ses også gennem forbruget af en lang række varer, der langt fra kan betragtes som luksus. Det er ikke så længe siden, landbrugsministeren her i salen talte om det stigende forbrug af smør, og det er rigtigt, at smørforbruget steg efter rationeringens ophævelse; men det er lige så rigtigt, at smørforbruget i dag ligger lavere pr. indbygger end i 1939. I 1939 var det gennemsnitlige smørforbrug pr. indbygger 8,7 kg. I 1951 lå det på 7,2 kg. De arbejdsløse, de børnerige, de enlige mødre, vore gamle og syge har nødvendigvis måttet gå over fra smørforbrug til margarine; men margarineforbruget er heller ikke steget. I 1939 var det gennemsnitlige margarineforbrug pr. indbygger 22,1 kg. I 1951 var forbruget 16,9 kg. Tilsvarende forhold gør sig gældende for forbruget af okse- og kalvekød. Efter sæberationeringens ophævelse er forbruget dalet, og den forventede stigning i forbruget af kaffe er også udeblevet — altsammen de bedste beviser på manglende købeevne.

Den motivering, socialministeren er kommet med for at udskyde revisionen af loven, og som det ærede medlem fru Gudrun Haselriis har oplyst om og undersøgt, synes jeg er uden betydning. Der er ingen grund til at foretage nogen undersøgelse af, hvordan skolebespisningen har virket efter nedskæringen, eller til at vente på resultater af denne undersøgelse, for det er så ganske ligetil: lad os få loven om skolebespisning revideret og skolebespisningen udvidet, for det trænger vi til. De spareforanstaltninger, der bliver foretaget på den brede befolknings bekostning, rammer i langt de fleste tilfælde familier med børn hårdest, og i dette tilfælde er nedskæringen gået direkte ud over børnene, da det er dem, loven vedrører, og vi må protestere imod noget sådant.